

MUSICOLOGIA

pàg. 66-72

Destacat corpus musical d'autors de la catedral de Lleida a l'arxiu capitular d'Albarrasí: cent anys de documentació musical conservada

An outstanding musical corpus of the cathedral of Lleida authors in the Albarracín archive: one hundred years of conserved music documentation

Josep M. Salisi i Clos
Doctor en musicologia

RESUM

L'arxiu capitular de la catedral d'Albarrasí conserva dins els seus fons musicals un destacat nombre de composicions de músics i mestres de capella que exerciren la seva tasca a la catedral de Lleida. El període de temps que comprenen aquestes composicions musicals abasta pràcticament un centenar d'anys. És gràcies a aquest fons aragonès que avui dia podem conèixer una part de la història de la música lleidatana.

PARAULES CLAU

Música, segles XVIII-XIX, arxiu, Lleida, Albarrasí.

ABSTRACT

The Archive of the Albarracín Cathedral has a considerable number of compositions by musicians and chapel professors who carried out their work in the Lleida cathedral. The period of time that these musical compositions comprise covers almost one hundred years. It is thanks to this Aragonese documentary fund that today we can know a part of the Lleida music history.

KEYWORDS

music, 18th-19th centuries, archive, Lleida, Albarracín.

L'ESTAT DE LA QÜESTIÓ

La major part dels fons musicals antics que s'han conservat en el temps ho han fet a recer dels temples i les catedrals. Precisament a les nostres terres cal tenir present l'extens corpus musical conservat a l'església parroquial de Santa Maria de Verdú i que avui conforma el que es coneix com a «Fons Verdú» de la Biblioteca de Catalunya, així com també el «Fons Agramunt», conservat a l'Arxiu Diocesà d'Urgell (SALIS 2010; ROIG 2003: 140). Ambdós fons venen a mostrar-nos el ric panorama musical que visqueren les nostres poblacions durant pràcticament tot el segle XVII i inicis del XVIII. Pel que fa a la pròpia seu catedralícia de Lleida, malauradament, aquesta s'ha vist mancada dels materials musicals en gran manera fins a mitjans del segle XIX, conservant-se tan sols una petita part de tot el que s'hi degué escriure i interpretar (GARCIA 2006: 241-245).

El fet de clausurar la primitiva catedral, la Seu Vella, el 1707 i passar les funcions religioses, en un primer moment a l'església de la Companyia de Jesús i més tard a la parròquia de Sant Llorenç, comportà no tan sols trasbalsos litúrgics i de funcionalitat, sinó també de fons documentals, molt especialment els musicals.¹

Fins que no s'obrí al culte la nova catedral i es restabliren les funcions en la seva plenitud, es perdé una part dels materials musicals copiats, principalment els que ho estaven en fulls solts, no tant però pel que fa als rics cantorals per a l'ús del cor capitular i que es situaven en el gran faristol central.² Posteriorment, i pel que fa a la documentació musical, hi hagué diversos daltabaixos anticlericals durant el segle XIX i fins arribar a la crema de 1936, quan molta part de la documentació musical, litúrgica i religiosa es convertí en cendres. Tots aquests fets comportaren que a la catedral de Lleida es conservés tan sols una petita part de la documentació musical que secularment li havia pertangut.³

Fig. 1. Cadirat i faristol de la Catedral Nova de Lleida (Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya).

No tot està perdut però; una part de la música religiosa que s'escrigué a Lleida —i que s'hi interpretà— durant el segon i tercer terços del segle XVIII i primers anys del XIX, en un moment o altre feu cap a la catedral d'Albarrasí, diòcesi de Terol.⁴ A l'arxiu capitular de la catedral d'Albarrasí es troba un destacat nombre de composicions —exclusivament obres destinades a la litúrgia i *villancicos*— de mestres de capella que havien exercit a la catedral de Lleida, la major part dels quals no tenien cap mena de relació amb la seu terolenca.⁵ La música conservada correspon a diversos mestres de capella i organistes que exerciren a la catedral de Lleida des de poc abans de ser clausurada la Seu Vella, fins a inicis del segle XIX.⁶ Aquests compositors visqueren el daltabaix de la vella catedral i la construcció de la nova, fins al ple domini de la segona.⁷ En definitiva, es tracta d'un rellevant corpus de documentació musical que es componia i practicava a Lleida, i que coneixem gràcies a la conservació que se n'ha fet gairebé durant dos-cents anys en aquest centre aragonès.

Fig. 2. Cor i orgue de la catedral d'Albarrasí (xarxa).

¹ L'octubre de 1745 el monarca Ferran VI dona l'autorització perquè s'iniciïn els treballs de construcció de la nova catedral. No obstant, no és fins el regnat de Carles III quan es comença l'edificació de la nova seu, col·locant-se la primera pedra l'abril de 1764, cinquanta-sis anys després d'haver abandonat la vella Seu. Fins a finals de 1790 el temple no es donà per acabat, essent consagrat però uns anys abans, en maig de 1781 (VILÀ 1991: 75-76).

² En aquest sentit, cal veure el catàleg de l'Arxiu Capitular de Lleida.

³ Cal referir-se de nou a la consulta del catàleg de l'Arxiu Capitular.

⁴ Referent a la música a la seu d'Albarrasí, vegeu: MUNETA 1983: 329-372 / MUNETA 1984 / MUNETA 1999: 184-185 / MUNETA 2017. I amb caràcter general, referent als arxius de les catedrals d'Aragó: DD.AA. 2008.

⁵ La Diòcesi d'Albarrasí s'inicia el 1170 com a sufragània de la de Toledo, abastant els indrets alliberats que pertanyien a l'antiga Segòbriga. Amb la Butlla del pontífex Gregori XIII, el 1577 passen a constituir-se les seus d'Albarrasí i de Sogorb. El 1839, amb la mort del seu prelat, la diòcesi restà regida per un Vicari General, arribant fins el 1878, quan és el bisbe de Terol qui pren al seu càrrec l'administració apostòlica d'Albarrasí (LAGUÍA 1955: 17-18).

⁶ Els mestres de capella que treballaren a la catedral de Lleida des de la clausura de la Seu Vella fins a l'últim quart del segle XIX foren els següents: Gabriel Argany, fins el 1716; Domènec Teixidor, 1716-1737; Antoni (citad com a Antonino) Sala, 1738-1781/1782; Joan Prenafeta, 1781/1782-1793; de nou Antoni Sala, 1793-1794; Antoni Sambola, 1794-1816; Josep Menéndez, 1817-1824; Magí Germà, 1826-1832, i Aleix Mercè, 1832-1871. Pel que respecta als organistes en el mateix espai de temps, foren aquests: Francesc Vidal, fins el 1715; Domènec Teixidor, 1715-1716; Antoni Tarruella, 1717-1727; Manuel Duran, 1727-1752; Maurici Espona, 1752-1767; Josep Ferrer, 1767-1777; Manuel Noguera, 1777-1786; Antoni Escalona, 1786-1806; Joan Ariet, 1806-1832, i Magí Pontí, 1833-1875.

⁷ Referent a la música en general a Lleida, vegeu: MUJAL 1975 i BERNADÓ 2000: 944-949.

LA DOCUMENTACIÓ MUSICAL CONSERVADA I ELS SEUS AUTORS

De l'obra lleidatana conservada a l'arxiu capitular d'Albarrasí cal distingir-ne dues tipologies documentals: el que venen a ser les composicions litúrgiques i les paralitúrgiques; i dins d'aquesta segona tipologia encara cal diferenciar-ne les obres conservades en música escrita i aquelles de les quals tan sols es conserva el text; en aquest cas totes elles són *villancicos* destinats a l'hora litúrgica de matines del dia de Nadal, i que estan editats en llibrets.

Estilísticament, les obres paralitúrgiques conservades ens mostren una música de canvis, de traspàs entre l'estètica del *villancico* barroc cap a un estil d'un incipient classicisme musical, amb la inclusió de nous elements que, encara que ja estiguessin presents en la música, fins llavors no tenien un paper predominant. En aquest sentit, i en el cas dels instruments, prenen més rellevància el violí, l'oboè, la flauta, la trompa i el fagot. Els *villancicos* d'aquesta època presenten unes característiques que van més enllà de l'estructura barroca del segle XVII; ara es mostren algunes diferències estructurals quant al seu format. S'inclouen diversos termes nous: ària, seguidilles, introducció, minuet, *tonadilla*, pastorel·la, *juguete*, *juego*. A la vegada, els *villancicos* es presenten més com a cantata sacra que no pas com a composicions amb l'estructura pròpia del *villancico* barroc hispànic. Així doncs, podem considerar que la música que es componia i s'interpretava a Lleida durant de primeries del segle XVIII a inicis del XIX estava en acord amb la música religiosa que es practicava en bona part del continent europeu.

En total, tant les obres escrites en música com les que es troben en llibrets de textos, venen a ser unes 469 distribuïdes en trenta-cinc composicions litúrgiques (misses i obres destinades a l'ofici) i 434 composicions paralitúrgiques (*villancicos*) amb els textos editats en llibrets. Els mestres de capella i organistes de la catedral de Lleida que escrigueren la música conservada a Albarrasí venen a ser els següents:

- Gabriel Argany, mestre de capella fins el 1716. Se'n conserva un *Magnificat*.
- Domènec Teixidor, mestre de capella entre 1716 i 1737. D'aquest autor es conserven tres obres litúrgiques: un *Magnificat*, el salm *Lætatus sum* i dues *Salves*.
- Antoni (Antonino) Sala, mestre de capella en tres ocasions: entre 1738 i 1781, en 1782, i entre 1793 i 1794. Se'n conserven cinc misses, cinc salms de l'Ofici, un Miserere, dues Lamentacions, una antífona *Salve Regina*, un himne *Veni Sancte*

Spiritus, un *Magnificat*, una *Ave Maria*, cinc *Leccions* per la Setmana Santa, sis obres diverses per la litúrgia de l'Ofici i 237 textos de *villancicos* editats entre els anys 1738 i 1780, en el que vindria a ser en un total de vint-i-set anys de magisteri.⁸

- Joan Prenafeta, mestre de capella en 1781 i, posteriorment, entre 1782 i 1793. Se'n conserva un *Domine ad adjuvandum*, corresponent a l'*introitus* de vespres, una *Salve* i noranta-vuit textos de *villancicos* publicats entre 1781 i 1793, durant els onze anys de magisteri musical.
- Antoni Sambola, mestre de capella entre 1794 i 1816.⁹ Se'n conserva un *Magnificat* i noranta-nou *villancicos*, musicats i editats entre els anys 1794 i 1808, mentre exercia el seu magisteri musical.
- Maurici Espona, organista entre 1752 i 1767. Se'n conserva un salm *Beatus vir*.

	Litúrgiques	Paralitúrgiques	
Gabriel Argany	1		
Domènec Teixidor	3		
Antoni Sala	26	237	
Antonio Sambola	1	99	
Juan Prenafeta	3	98	
Maurici Espona	1		
Total	35	434	469

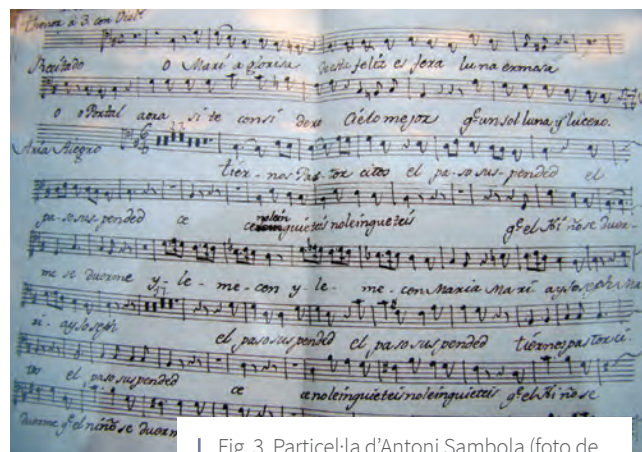

Fig. 3. Particel·la d'Antoni Sambola (foto de l'autor).

Segons Muneta, es considera que aquestes composicions lleidatanes i llibrets de *villancicos* feren cap a Albarrasí de la mà de Josep Felip Teixidor Latorre, probablement a finals del segle XVIII; així ho donen a entendre algunes anotacions cal·ligràfiques que es troben als referits llibres. Josep Felip Teixidor Latorre –nebot

⁸ Els incipits literaris de cadascun dels *villancicos* es troben citats a l'annex que acompanya el present treball.

⁹ Abans de Lleida havia estat tenor a la catedral d'Albarrasí. Referent a aquest autor, vegeu: SALIS 2017: 16-17.

de Josep Teixidor Barceló, mestre de capella a Lleida— fou escola de la catedral entre 1757 i 1766, juntament amb el seu germà Joaquim¹⁰ —qui exercí de mestre de capella i organista a Bellpuig entre 1784 i 1821—. Posteriorment, Josep Felip Teixidor fou mestre de capella de la catedral aragonesa durant trenta-vuit anys (1798-1836), i bé deuria tenir bona relació amb la capella musical lleidatana per tal de poder-ne extreure un nombre tan elevat de documentació musical.

El gruix més destacat d'elements musicals són els *villancicos* de Nadal, que malauradament no contenen la música escrita, sinó que es tracta de la publicació dels textos que s'interpretaven durant les matines de la festivitat.¹¹ Els *villancicos* que es conserven, i que sabem que es tragueren de Lleida, són exactament 435. Els llibrets duen anotats l'any de la seva edició, i en aquest cas es pot reconstruir l'evolució literària dels textos que el compositor musicava, tant si eren obra del propi mestre de capella com si es manllevaven de d'altres centres musicals, o si es repetien d'un any anterior. Malauradament, la música d'aquests *villancicos* no s'ha conservat, però almenys podem conèixer de primera mà els textos que es cantaven a la catedral de Lleida durant tot el segle XVIII.¹²

Cal considerar que alguns d'aquests *villancicos* foren reaprofitats per Teixidor Latorre, ja que en els llibrets apareixen anotacions que així ho venen a mostrar. Per tant, a part de la intencionalitat que Teixidor volgués guardar o conservar un bon nombre d'obres d'altres autors, en aquest cas lleidatans, també tenia la clara intenció de reaprofitar-los per les seves pròpies interpretacions amb la capella musical d'Albarrasí.

Fig. 4. Portada d'un llibret de *villancicos* d'Antoni Sambola (foto de l'autor).

Per altra banda, a mitjans del segle XIX, l'arxiu de la catedral d'Albarrasí encara contenia més obres d'aquests autors lleidatans. Almenys això és el que es desprèn de la lectura dels llistats de composicions i compositors que publica en 1876 la *Revista y Gaceta Musical: Semanario de Crítica, Literatura, Historia, Biografía i Bibliografía de la Música* sota el títol de «Nota de los papeles de música que contiene el archivo de la catedral de Albarracín». La relació d'obres es troba descrita parcialment en tres números consecutius de la revista: 47 (24 -XI-1867), 48 (1 -XII-1867) i 49 (8 -XII-1867). Les tres revistes venen a mostrar més de 290 composicions. La major part d'aquestes composicions són de Josep Felip Teixidor Latorre, però també se n'hi troba d'Antoni Sambola i de Maurici Espona, concretament, dinou obres de Sambola i quatre d'Espona. Tot i així, a la darrera de les revistes citades, en acabar el text, l'editor especifica:

Todas las obras contenidas en esta lista se reducen al instrumental de bajón o bajones y chirimías algunas de ellas, y una mitad con violines. Hay en la papelera muchas más obras, pero se conoce ha habido muchos descuidos o poco cuidado, y están todas incompletas, faltándoles la mayor parte, o bien de voces o bien de instrumental (ESLAVA 1867: 264, n. 49).

En total sabem de l'existència de 469 composicions litúrgiques i paralitúrgiques de músics relacionats amb la catedral de Lleida. Aquest és un extraordinari corpus de documentació que ens ve a mostrar una part de la vida musical de la catedral durant més un segle, un tresor que cal conèixer, estudiar i treure'l a la llum.

Fig. 5. Interior d'un llibret de *villancicos* d'Antoni Sala (foto de l'autor).

¹⁰ Arxiu Capitular de Lleida, *Llibre d'Actes 1755-1760*, AC-124, fol.83r; i *Llibre d'Actes 1761-1766*, AC-125, fol.336v.

¹¹ Dins la litúrgia, els moments destacats del dia es distribueixen en set espais temporals, el que ve a ser la *Litúrgia de les Hores* o *les Hores Canòniques*: matines, laudes, tèrcia, sexta, nona, vespres i completes, cadascun dels quals amb la seva rellevància particular. En alguns moments de l'any litúrgic, les matines prenen una importància més destacada del que era habitual, donant-li un gran realç musical. Així doncs, per Nadal, el Corpus o en festivitats locals molt concretes, durant els tres nocturns o parts que conformen aquesta hora, s'intercanviaven els tres responsoris de cada nocturn per tres *villancicos* en llengua vernacle o fora del llatí, preferentment en castellà i, pràcticament de manera residual, en català. En aquest cas concret del Nadal s'afegeix un *villancico* a l'inici, anomenat de Calendes i se n'extreu un del tercer nocturn per tal de sumar-ne un total de nou.

¹² En la celebració de matines del dia de Nadal, els *villancicos* prenen molta rellevància ja que tant el text com la música es duen en secret fins al moment de la seva interpretació, fet que generava molta expectativa i interès, arribant a ser un dels moments de més lluïment dins les celebracions nadalenques.

ANNEX¹³

Villancicos d'Antoni Sala

1738: *Sentada, ociosa; Ah, de la mansión obscura; Vamos, zagalejas; Como hallaron los pastores; Felice Judea; Antón, que se halla; Montañas de Judea; Viendo que desde que nace, i Alegría, alegría.*

1745: *Grey pequeñita; Despertad, soñolientos pastores; Los pastores de Belén; Vaya, tonadilla, zagalejos; Oscura noche; La entrada del Portal; Zagalejos festivos; Sagrada flor campes- tre, i Los niños que el otro año.*

1746: *Ha, moradores de Bethlem; Ejércitos de luces; Al Portal, las montañeras; Festivos zagales; Quien no enternece; Vaya, zagalejos, vaya; Ya ha venido Antón, zagales; Amoroso bien mío, i Hola, mozos.*

1747: *Ay, infelice mundo; Despertando sus luces; Para un juguete gracioso; Pascual que entre los zagales; No solloces, no gimias; Lindas señas de amante; Hola pastorcillos; Naturaleza humana, i Para divertir la noche.*

1749: *Oh, Señor poderoso; Venid habitantes; Corriendo, zagalas; Vamos claros, mi Niño; De aquel muro; Portadores Noche Buena; Zagalejos, al bello Pastor; Viejo y con chácara Antón, i Tonadilla y panderete.*

1751: *Ah, del centro; Las más heroicas mujeres; Festivas y zagalas; ¡Hola! Chiquillo; Confuso estoy; Desde la Mancha a Belén; ¿Qué se hará zagales?; Para festejar al Niño, i Entre cuantos personajes.*

1752: *¡Oh Luz!; De la cruel Babilonia; Los pastores muy curiosos; Sabiendo que esta noche; Tierno Cupido; Atención que hoy han llegado; Ya sé que el Niño hermoso; Ven luz, i Válgame Dios.*

1756: *Hasta cuando, Amado Dueño; Cantad al son del clarín; Esta noche al Niño hermoso; Buenas noches pastores; Ruina apacible; A domine se ha metido; Hola, hola, pastores; Nace amor, i Muchachas al baile.*

1759: *Aquella hermosa hechura; Nueva armonía; Camaradas, pues la noche; Yo soy un pastorcillo; Rendido el Sacro Infante; No ha de cantar más Gilón; Oye, zagal mío; Erizada la noche, i Hoy, al portal de Belén.*

1764: *Señor, si Rey y Dueño; En la cueva de Belén; Un maestro de capilla; A la canti, cantinela; Mortal que gimes; Felizmente introducidos; Tonadilla zagalas; Del portal en un pesebre, i Ya van llegando.*

1766: *Ay mi Dios; Alienta, Belén; Viva Pascual; Vamos festi- vos; Corderilla que huyes; Bato, que entre los pastores estaba; Qué es esto zagalas; Al rancho pastores, i La pastora Gileta.*

1767: *En el obscuro seno; El Supremo absoluto; Aquellos horrores; Vaya de bulla; Oh campo de Belén; Al portal a ver al Niño; En el monte disfrazado; Racional ovejuela, i Un man- chego hasta el portal.*

1768: *Desde el lóbrego profundo; Hacedle la salva; Esta noche los chiquillos; A Belén un buhonero; Divino Pastorcico; La bella zagala; Vamos pastorcillos; Pastorcillos que en vigalias, i Un Majo llegó esta noche.*

1769: *Pues en obscuras sombras; En sacro dulce rocío; Al Niño Rey; Al balcón del Oriente se asoma; Hola pastores; Al portal los peregrinos; Una pastorcilla amante; Vaya de pasto- rela, i De Belén las pastoras.*

1770: *La tierra bosteza horrores; Cuán encumbrado misterio; En el golfo confuso; Como el nombre de Antón; Válgame Dios; Ya la obscura mansión; Como músicas celestiales; En ondas de inconstancias, i Bato, Batillo canta.*

1771: *Oscura y triste estancia; Gran maravilla; Para templar el rigor; Venciendo el orgullo; Es posible; Bato que en el Ejido; Cantar mal y porfiar; Que habléis primero vos, i Muchachos, aquí.*

1772: *Hasta cuando, Señor; Ciega humana fantasía; Vaya, vaya de fiesta; Por las tierras de Belén; Ya se acabó el horror; Un bonetero esta noche; Al Niño bello; Como el Príncipe ha nacido, i En la dicha pastores.*

1773: *Albricias, albricias; Yo confesaré Dios mío; A Belén en esta noche; Para festejar al Niño; Cuando el mundo; Si esta noche en la fiesta; Por divertir los pastores; Si se alivia la pena, i Caballeros míos.*

1774: *Qué gusto; Ya de la mansión; De ver la copia de luces; En los muchachos de coro; Soberana Señora; Qué dicha pastores; Apropiada tonadilla; Venid pastorcillos, i Mi Niño hermoso.*

1775: *Viadores de este mundo; Pastores que en el silencio; Los zagales y zagalas; De voces y de instrumentos; Dulcísima Señora; Los zagales esta noche; Qué dicha, pastores; Ya llegó el tiempo, i Tonadilla y panderete.*

1776: *Lóbrego obscuro manto; Ha del mundo mortales; Como Belén se interpreta; Para divertir al Niño; Ya gustosas albricias; Las zagalas que esta noche; Zagalejos festivos; Yo soy un pastorcillo, i Como los niños del coro.*

1777: *Qué desconsuelo; Montes de Palestina; Ah, pastoras; ¿Qué es esto zagalas?; Ven prometido Gedeón; Pastorcillos venturosos; Pastores de estas montañas; Yo soy hermoso Niño, i Ha pastorcillos.*

1779: *Ah de Nembroth; Oh admirable comercio; Ha Pepilla, Bastián; ¿Yo he de cantar?; Si en la vaga región; Qué hará Perote pasmado; Cuando se hermosea el aire; Siendo pastor de fama, i Hola alón muchachos;*

¹³ En l'annex es presenten els incipits literaris de tots els villancicos publicats en els llibrets.

1780: *Qué quietud; Hombres, peces; Oigan señores; Hoy que Dios; Niño hermoso; Vamos pastores; Viendo los niños de coro; En campos de Belén, i Esta noche alborotados.*

Sense datar: *Entre las lobreguezes; Aquel primitivo incendio; Las zagalejas alegres; Viendo que es sabiduría; Eterno Dios Infante; Anfriso, alegre zagal, i A la Divina Pastora.*

Sense datar: *Aquella común borrasca; Ah, de las sombras; Zagales del monte; Zagaleguitas lindas; Generoso bien mío; Hola, hola, pastores; Gil, aquel pastor de antaño, i Hola chiquillo.*

Sense datar: *Cantad serafines; Las zagalas que esta noche; Por las calles de la Seo; Yo soy un pastorcillo; Vaya zagalejos; Un bonetero esta noche, i Etna divino.*

Villancicos de Joan Prenafeta

1781: *¡Ha, esperanza cruel!; Ha del lóbrego espacio; Tonadilla festiva; A Belén a ver al Chico; Montes, tenedme envidia; En el golfo confuso; Pastores, zagales, vamos con ella; Enamorado amor, i Peregrino, que a Belén.*

1782: *Atrevido, insolente; Cautivos de Israel; Un calesero; Para festejar al Niño; Dios Niño, y humanado; Para requebrar al Niño; Venciendo el orgullo; O inefable saber, i Pastores del monte.*

1784: *Jerusalén, Judea y todo el orbe; En el piélagos del mundo; Cantemos zagales una tonadilla; Haced acordes salva; Ya del eco llamados; ¿Dónde estará nuestro bato?; Todos los pastores; Muera, muera, deshecho y desalmado, i Pastores y zagales vaya de gira.*

1785: *En el obscuro seno; O, qué gozo recibe el país; Lindas señas de amante; De anuncios festivos; Al esconder la noche; Pascual, esta noche buena; Pastorela de flores; Sacra María, i De Belén, en el portal.*

1787: *Gentílica nación; ¿Qué es esto pastores?; La alegría, de madre hoy ha salido; Venid zagalejos al monte Sion; Escucha, en fin; Pascual ¿di qué tienes?; Enterados los pastores; ¡O felices desiertos de Judea!, i Vaya pastorcillos.*

1788: *Del Oriente al ocaso; Suspéndase el aire; Luego que al portal llegaron; Sonoros instrumentos; Todos los pueblos; Para divertir al Niño; De Belén los pastorcitos; Dulcísima, especial Santa María, i Ah Pascual ¿cómo no vienes?*

1789: *Obscura, triste estancia; A Belén pastores corramos; Viendo que habita en Belén; Alegres mortales; ¿A dónde vas Antón, estando malo?; Un Valiente de estos tiempos; Entonando allá; Si en Egipto, i Pascual y Bartolo.*

1790: *Escucha inmenso Dios; Albricias, mortales; De Belén las serranitas; Oh ¡desdichado día!; Por ti el Hijo de Dios; Viendo pues; Ha del monte; Oh ¡Adoni Sagrado!, i Bato, dónde estás.*

1791: *Llega, oh Rei; Alienta, respira; En dura esclavitud; Venid habitantes; Aquel sacerdote grande; Vaya, vaya de fiesta; En ondas de circunstancias; Tonadilla se cante; Una alegre Pastorela; Por el hombre en pobreza, i Zagalejos a Belén.*

1792: *Del universal presidio; La noche más dichosa; Vamos, corriendo vamos; La bella zagala; Ya del eco llamados; Al Cordero que quita todo pecado; Para qué de todos modos; Infante Gedeón, i Todos los mortales.*

1793: *Ay hombre a mis favores; Ha de aquese obscuro seno; Temiendo la mar del mundo; Qué dicha pastores; Ya por el horizonte; Si esta noche en la fiesta; A Belén ha llegado cierta pastora; Montes de Belén, i Los pequeñuelos.*

Villancicos d'Antoni Sambola

1794: *El pan de Cielo en Belén; En sacro dulce Rocío; Los marineros de flota; Venciendo el orgullo; Rompa (o Trompa canora); Zagalejos festivos vamos al baile; Un pastor y un estudiante; O dulce amado mío, i Desde la Mancha a Belén.*

1795: *Horrible ceño viste; Resonad montañas; Pastorcita cantadora; Zagales del monte; A tu eficaz amparo recurrimos; Vamos, pastorcillos; Los Pastorcicos con bulla; Qué podrá hacer mi amor, i Como han oído los niños.*

1796: *De Jacob la stirpe; En la cueva de Belén; Vaya de cuadrilla; Aquellos horrores; Que prodigio, mi Dios; Mis zagalejas; Untutili a cuevas viene portando al Portal; Jerusalén, ciudad de paz, i Los niños como han oído.*

1797: *Levanta el castigo; Cuán encumbrado Misterio; En el golfo confuso de sombras; Vamos zagales, siga el bullicio; ¿Dónde tienes, Amintas el ganado?; Los pastores, como saben; Antón esta Nochebuena; ¡Oh! Josef, a quien se fía el cielo, i Como es propio de muchachos.*

1798: *Salid lágrimas tristes de los ojos; Afectos peregrinos; Vaya, vaya de fiesta; Escuchad, escuchad; ¡O! Josef, a quien fía el cielo; A cuadrillas los pastores; Siga zagales, la bulla y fiesta; Señor, al veros en tan triste estado, i A cantar las seguidillas.*

1800: *Cuando será aquel día; Albricias, mortales; Haced acorde salva; Suspirando una zagala; ¿No eres Dios? Niño mío; Al Niño que ha nacido; Alégrate tierra; Inobediente Adán, i Los niños que ya han salido.*

1801: *Aplaca tu ira; Perdido de amores; ¿Qué es esto zagales?; Ya que con tanto frío; Hombres: ¡qué maravilla!; Así que los pastorcitos oyeron; O pueblo dichoso; Si a la tierra del Cielo ya ha baxado, i Corriendo vienen.*

1803: *Llena de amargura Sion se lamenta; Alégrate y canta; Angélicas milicias; Luego que los pastorcitos; Rabia león infernal; Pastores, zagales, festivos, alegres; Israel festivo; ¡Ah! como gime, i ¡Ea muchachos!*

1804: *Mortales, hijos de Adán; Angélicos coros; Para noche tan festiva; Al portal vienen unas zagalas; Os admiráis, pastores; Paz suena por los valles; Pastores y colonos de montes; El confuso rumor de las ciudades, i Al instante que los niños.*

1805: *Sal a luz, hermoso Niño; Baxad de los cielos; Venid y haced la salva; Para cantarle tonada; Son acaso delicias; Los pastores, y zagalas; Los cielos te aplaudan; Ya en un Portal, i Luego que aquellos pastores.*

1808: *Jerusalén triste llora; Silencio, mortales; Mortales dichosos; Vaya, Pastor hermoso; En la noche tenebrosa; Los pastores que buscaban; Felices anuncios; Sacra María, i Sin bulla.*

Obres citades a *Revista y Gaceta Musical*

De *Maurici Espona*: un *Beatus vir*, a 5v i tres Lamentacions, a 1 i 8v.

D' *Antoni Sambola*: dos Misereres, a 2v; un Miserere, a 6v; sis Lamentacions, a 5v; un Motet per a la Missa de Difunts, a 6v; una Seqüència de Corpus, a 6v; sis àries de cantates per al Naixement, per al Sagrament i per les Calendes, a 5v, i dues àries de cantates per al Naixement, per al Sagrament i per les Calendes, a duo.

BIBLIOGRAFIA

BERNADÓ (2000): Màrius Bernadó, «Lleida», dins *Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*, Madrid, SGAE, 2000, vol. 6, p. 944-949.

CEBOLLA (2009): Alberto Cebolla Royo, «Inventarios musicales de la catedral de Albarracín (ss. XIV-XX)», *Nassarre*, 25, p. 137-176.

DD.AA. (2008): José V. González Valle, Luis Antonio González Marín i Antonio Ezquerro Esteban, *La Música en los Archivos de las Catedrales de Aragón*, Zaragoza, Caja de la Inmaculada (catàleg de l'exposició).

ESLAVA (1867): Bonifacio Eslava (ed.), «Nota de los papeles de música que contiene el archivo de la catedral de Albarracín», *Revista y Gaceta Musical: Semanario de Crítica, Literatura, Historia, Biografía y Bibliografía de la Música*, 47 (24-XI-1867), p.252; 48 (1-XII-1867), p.258; i 49 (8-XII-1867), p.265.

GARCIA (2006): Ester Garcia Llop, «El dia d'avui del fons musical de l'arxiu de la Catedral de Lleida», *Recerca Musicològica*, 16, p. 241-245.

LAGUIA (1955): César Tomás Laguía, *Catálogo de la sección de pergaminos de la S. I. Catedral de Albarracín*, Teruel, Instituto de Estudios Turolenses, 1955.

MUJAL (1975): Juan Mujal Elías, *Lérida: Historia de la Música*, Lleida, Dilagro.

MUNETÀ (1983): Jesús Muneta, «Apuntes para la historia de la música en la catedral de Albarracín (Teruel): los maestros de capilla y organistas», *Revista de Musicología*, 6, p. 329-372.

MUNETÀ (1984): Jesús Muneta, *Catálogo del Archivo de Música de la Catedral de Albarracín*, Teruel, Instituto de Estudios Turolenses.

MUNETÀ (1999): Jesús Muneta, «Albarracín», dins *Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana*. Madrid, SGAE, 1999, vol. 1, p. 184-185.

MUNETÀ (2017): Jesús Muneta, *El villancico en la Catedral de Albarracín*, Teruel, Instituto de Estudios Turolenses.

ROIG (2003): Jordi Roig i Capdevila, «Presencia musical en la catedral de La Seu d'Urgell en la primera mitad del siglo XVIII a través de sus actas capitulares», *Anuario Musical*, 58, p. 139-196.

SALISI (2010): Josep M. Salisi i Clos, *La música a l'arxiu parroquial de Santa Maria de Verdú (segles XVII i XVIII)*, Lleida, Institut d'Estudis Ilerdencs, 2010 (obra guanyadora en el XXI Premi d'Investigació Musical «Emili Pujol» de l'any 2009).

SALISI (2017): Josep M. Salisi i Clos, «Antoni Sambola, pinzellades de la vida d'un músic», *Xercavins: Revista Independent de Verdú*, 70, p. 16-17.

VILÀ (1991): Frederic Vilà, *La catedral de Lleida*. Lleida, Pagès, 1991.